

P. Katának

Három magas lépcsőfokon ugrom fel, végigsietek a folyosón, mögöttem vasajtó dőndül, a szél vagy a kalauz csapta be, nem tudom. Merre tovább? – pislogok ide-oda, találomra választva beesek egy kupéba, behúdom magam mögött az ajtót, odabenn hat ülés, mindegyik szabad – magam vagyok.

Leülök, kigombolom a kabátomat, a fűtőtestből áramlik a meleg levegő – a szűk zugban rám szakad pár pillanatnyi nyugalom. Jobbommal az ingem alá nyúlok, a szívem táját tapogatom, csitul-e a dobogás, közben körbenézek, táblát keresek vagy feliratot, valami támpontot, egyáltalán milyen szerelvény is ez? Fűtyszó hasít a csendbe, a kérdést félredobva figyelem, amint megmoccannak a falak, a műbőr roló fogantyúja himbálózik – elindultunk.

Nem tudom, miért éppen erre a vonatra szálltam – céltalanul lödörögtem a jól-rosszul világított pályaudvaron, fejem fölött gázlámpák fénye és éjjeli bogarak-lepkék glóriája – kezem öklömben, öklöm a zsebemben, táguló orral szimatoltam jel és jelentés után, amiből megtudhatnám, hol és mikor vagyok. Padon felejtett újságokat kaptam fel, de címlapjukon kusza latin betű-kásahegy kavargott, fejlécükben, a dátum helyén csak tintapacát vagy ürességet találtam – és a köztéri órák mind olyan időt mutattak, ami talán sohasem volt.

Körülöttem mindenki tartott valahová vagy várt valamire – csak én álltam céltalan terpeszben, és szégyenkeztem semmit-sem-remélő helyzetemen. Ám egyszerre mozdonykürt harsant, indulást jelezve, én pedig átcseleztem magam a peronon, és csak azért is daccal felugrottam a szerelvényre.

A kupé lágyan ringat, a kerekek tak-takolása és a meleg andalít – az ablaknak könyökölök, államot a tenyerembe támasztom, a tükörképemet és az elsuhanó tájat figyelem.

Álmos-lomha külvároson húz át a vonatom, a sínek mentén házak – ahol a mozdony váltót vagy kereszteződést érve lassít, kivehetővé válnak a részletek – tévéantennák, virágcserepek, egy párkányon macska alszik, ha kinyújtanám a karom, elérném. Villanyfényes-csipkefüggönyös ablakokon lesek be, és mindenütt életet találok – emberek, fiatalok és öregek, gyerekek, férfiak és nők, esznek, álmodnak, játszanak, veszekednek, sírnak és szeretnek – egy nadrágtartós férfi hajcsavarós kedvesével keringőzik a linóleumos konyhában – ősz hajú, magányos asszony a muskátlijáról tépdési az elszáradt leveleket – családi asztal, vacsora, anya a két gyerekével, az asztalfőn, bár tányér leves gőzöl, senki sem ül – aztán a mozdony nekilődül, megugranak a képek, elmaradnak mögöttünk a házak, kiérünk a városból, és belerobogunk az éjszakába.

Melankóliámból zaj ráz fel, pár turbékot a folyosón – éppen a kupém előtt torpannak meg, észre sem vettek talán?, csókolóznak, a lány az üvegnek dől, fülbevalója villan, hosszú, fekete haja kibomlik, a férfi öleli, öleli, mintha soha többé nem akarná elengedni. Fél szemmel figyelem őket, az arány- és viszonyításérzésem cserbenhagy – nem tudom eldönteni, szerelmesek, mert fiatalok, vagy fiatalok, mert szerelmesek? –, a lány gyöngyözőn felkacag, gyere! na, gyere... húzza magával kedvesét, ajtót csapnak, eltűnnek a szomszédos fülkében. Sőhajtók, ültömben odébb csusszanok, úgy helyezkedem, hogy rálássak a folyosóra, ha jönne a kalauz vagy bárki más... szeressétek egymást, gyerekek! én majd vigyázok... figyelek...

Egyedül egy ki-tudja-miféle szerelvényen, halántékomat a hideg üvegnek nyomom, a szomszéd fülkéből szűrődő szerelmes neszeket halgatom és a megsemmisülés kínzó érzése gyötör.

Üres kézzel érkezünk és úgy is távozzunk – közben? két marokkal-tíz körömmel kaparjuk a hasznosat-célszerűt, ami kell, ami fontos... Az én ujjaim közt csak gyönyörű limlomok akadnak fenn.

Mondd! mit végeztél?... valamit?... bármit?... Semmit... félmunkát... Ha tettél, ha szeretted, fél szívvel, egyre kifelé révedezve... kinek mutattad meg a szépséges kacatjaidat?

A kérdések és válaszok elmaradnak mögöttem, akár a külvárosok.

Ajtó nyílik, huzat vág át a vagonon – a kalauz! –, felugrom, megszedülök, úgy bukok ki a fülkéből, mint a részeg, éppen az egyenruhás karjai közé – barátom, tüzed! van tüzed?

A vasutassapka alól szemüveg villan, az emberke meglepődik, még a jegyről is megfedezkedik – kiszabadítja a mancsomból zakója hajtókáját –, itt tilos a dohányzás!, mondja, és törvénycikket idéz hozzá, fölösleges paragrafusokat... Bólogatok, legalább azt mond meg, drága barátom, hová tartunk? – a kalauz hátrál, szimatol, és csak nő a rémülete, mikor leheletben nem érez alkoholszagot. Egyáltalán megyünk valahová?, kiáltom, de az egyenruhás emberke védekezik, ignorálja a jelenlétem, ha úgy tesz, mintha itt sem volnék, abból baj nem lehet... – átbukdácsol a folyosón, eszébe sem jut benézni a szomszédos fülkébe, iszkol a vagonból... Pingvinport, légy szíves, egy kis pingvinport!, szavalom utána – magam maradok megint.

Állok a folyosón, lehúrom az ablakot, vágjon csak arcon a menetszél – ismeretlen vidéken zakatolunk át, a távolban felgöngyölt sötétség-csomók a hegyek, köztük a völgyekben hosszan elszórt zsarátnok-fények izzanak – falvak, házak, lámpással imbolygó emberek.

Örök átutazó vagyok, szemlélő-szerepre kárhoztatott idegen... Csendes beletörődéssel adom meg magam a tudatnak – legyen karnyújtásnyira vagy mérföld-messzeségben, az élet elérhetetlen-távokra került tőlem –, kívül rekedtem időn és geográfián.

A menetszélbe és a kerekek kattogásába szárnycsapások zaja vegyül – kecskefejű repül imbolyogva a vagon mellett, tátott csőrrel nyeli a légáramlat felbolygatta éjszakai rovarokat – a nyitott ablak magasságában verdes, ahogy mozdulok, felém fordítja fejét, és rám néz –, mit lát vajon?

Történik valami nehezen vagy éppen sehogy sem magyarázható – az állat-tekintetbe merülve megszedülök, mint aki előtt végtelen mélységek nyílnak –, előre hajolok, úgy érzem, átrepülök az ablakon, és pillantásának pályáját visszafelé követve, puha toccsanással elmerülök a lappantyúban. Most már a hatalmas-sötét madárszemeken keresztül látom a vonat ablaka mögött álló magányos alakot – elmosódó kontúrok, szétszaladó vonások, az idegen ő, ki erre járt –, Quién es? emlékezhet bárki is erre a forma- és szín-csomóra, aki – így mondják, és jobb híján magam is elhiszem – én vagyok? Kínzó kétely fog el.

Maradnék még, szemlélném a jól ismert és megjegyezhetetlen én-magamot, de nyers-különös erők rántanak vissza a testembe. A madár csap kettőt, magasabbra vág az éjszakai égen – hosszú-elnyújtott kúrtszó hallatszik, aztán csattanás, egy szemből érkező vonat robot el mellettünk – ahogy eltűnik, mintha magával ragadná a távoli tüzeket, a hegyeket, falvakat és a madarat is –, kint nincs már más, csak a bársony-puha sötétség.

Érzem, hogy kanyarodunk, egy pillanatra elvesztem egyensúlyomat, és két tenyeremmel az ablaküvegnek támaszkodom – lassul a katt-kattogás, fék és kerék sír fel –, a tehetetlen lendület vinne tovább, engedek, lépek előre egyet-kettőt-hármat – elhaladok a szerelemesek fülkéje mellett, odabenn lustán-macskapuhasággal moccan a lány, csipő és hát íve simul a homályba. Jó utat, kislány!... vigyázz magadra... magatokra... Már a vagon elején járok, a mozdony megáll, csönd párnázza körül a szerelvényt – bárhol és bármikor lehetek... Szipogok, kilököm az ajtót, friss-hideg levegő csap meg. Színes kacatokkal, egy fülbevaló villanásával, keringő ütemével és muskátlilevéllal a markomban, két tenyerem maszatos lenyomatát magam mögött hagyva, egyetlen ugrással eltűnök az éjszakában.